

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 17

88. ÅRGANG
25. SEPTEMBER

1976

PAVEN OG DEN SINTE GUTTEN – Side 257

● **ISRAEL OG NORGE**

(Side 254)

● **«UTEN VERDIGHET»**

(Side 257)

En katolsk mening om saken

Alkoholikere og uteliggere

Av sr. ASTRID ETTTELBRÜCK

Vårt nåværende samfunnssystem bygger stort sett på at samfunnet skal være i harmoni, de krefter som prøver å ødelegge harmonien, blir satt utenfor og isolert. Atferdsformer som vanligvis kalles avvik, kan betraktes som symptomer. Inntil nå har man konsentrert seg om selve avviket istedenfor å rette oppmerksomheten på symptomene. Ved å se på årsakene til avviket, vil man sannsynligvis avdekke skjevheter i samfunnet som nødvendiggjør forandring. Sålenge ikke forandringen skjer, vil samfunnet fortsette med å produsere avvikere eller tapere som kommer til kort i vårt konkurransesamfunn. Det som må til, er en omprioritering av ressurser innenfor sosialpolitikken, slik at også de som har det vanskeligst og har størst behov for hjelp, skal få del i velferdssamfunnets kake.

Med tanke på behandlingstilbudet for alkoholikere kunne jeg tenke meg at de allerede eksisterende institusjoner blir bedre bemannet med utdannet og kvalifisert personell, slik at behandlingstanken får et annet og virkeligere innhold, der klienten vurderes ut fra egne forutsetninger og ikke ut fra behandlernes oppfatning om moralsk riktig livsstil. Som alternativ til de allerede eksisterende in-

(Forts. side 267)

Dette må være noe av det første dette blad skriver i høst om nye bøker: Artikkelsamlingen fra Cappelen som heter *RETTE TIL Å OVERLEVE*, en bok om Israel, Norge og antisemittismen er viktig — for katolikker, protestanter og ikke-troende. For oss alle.

Sagt så enkelt som mulig: Jo fler som leser den, jo bedre.

Samlingen er redigert av pater Hallvard Rieber-Mohn og professor Leo Eitinger. Vi tillater oss å gjengi ord fra bokens glimrende forord, kalt *DEN TRISTE NØDVENDIGHET* (skrevet av arkitekt Eigil Nansen og Rieber-Mohn).

A. R.

«Antisemittismen er ikke død. På bakgrunn av redslene under annen verdenskrig er det forferdende å se at jødehatet igjen har fått fotfeste i vår tid — også i vårt eget land. Under mer eller mindre tilslørte former, under gamle så vel som nye navn opptrer det på ny, som en trusel mot selve menneskeverdet. Våre krefter må igjen settes inn for å imøtegå og bekjempe strømninger vi trodde var døde for alltid. Det er den triste nødvendighet.

På nesten alle språk i vår del av verden er «jøde» et følelsesladet ord. Enten vi møter det i den politiske debatt eller i den private samtale, fornemmer vi spenninger og holdninger omkring ordet «jøde». De kan ha mange slags røtter i fortiden og samtiden, fra de groveste fordømmer eller motvilje, til skyldfølelse, beundring, sosial eller religiøs sympati. «Nøytralt» oppleves ordet sjelden. Både historien og situasjonen i dagens verden dramatiserer det for oss, gjør det merkelig brennbart.

Alle fordømmer folkene og rasene, religionene og nasjonene imellom er en utfordring til innsikt og saklighet. Det er ikke alene for jødene at fordømmer har hatt fryktelige følger. Likevel står jødene her i en særstilling. Selv målt på deres lange, smertelige historie, blir faktisk det verste

DETTE NØD

tilbake for vårt eget århundre. Intet folk har, så nær innpå vår egen levetid, måttet betale en frykteligere pris for fremmedhat og fordømmer. Vel tredve år etter verdenskrigen og nazismens folkemord, er det fåfengt å ville vurdere deres situasjon, deres egenart, deres ytelser og feilgrep, som om dette uhyrlige aldri var skjedd: Det planmessige mordet på nær seks millioner mennesker, bare fordi de var jøder. «Glemme» det er ikke bare dumt og naivt. Glemme kan være meget farlig, ja kriminelt.

«Syndebukk» — alle vet hva ordet står for. Noen kan komme til å lide og betale, selv om de er uskyldige. Det avlaster de andre. Så kan de egentlig skyldige sove i fred. Jødernes troskap mot sin egenart midt blant fremmede folk — i seg selv noe imponerende — ble en fare for dem selv

RETTE TIL Å OVERLEVE

En bok om Israel, Norge og antisemittismen

Redigert av Hallvard Rieber-Mohn og Leo Eitinger

ER DEN TRISTE VENDIGHET

og brukt mot dem. Det var så lett å belaste disse «fremmede», blant annet fordi omgivelsene visste så lite om dem. Gikk det galt for et regime, så kunne man gi jødene skylden. De kunne trygt anklages. Dette vet vi jo: I en rekke land vi kunne nevne, har det funnet sted jødeforfølgelser, ofte av stort omfang og med myndighetenes samtykke, ja oppmuntring. Jødene ble gang på gang ofre for hysteriske kampanjer, med trygg appell til uvitenhet og primitive forestillinger.

Hitlers folk hadde et spesielt ord for tragedien: *Die Endlösung*. Det betyr: Den endelige løsning — jødefolkets utryddelse. Intet mindre. De var onde — vi andre var gode. Mange er de politiske forbrytelser, utallige de justismord, som skjuler seg bak denne grove og skjebnesvangre rollefordeling. Forfølgelsen av dette ene folk, som samlet ikke har begått noen annen «forbrytelse» enn å ta vare på sin egenart som jøder, og deres ufattelige lidelser av den grunn, hører til de mørkeste kapitler i menneskeslektens historie. Dette er den smertelige sanhet, like nedverdiggende for oss ikke-jøder som den har vært nådeløs og tragisk for det jødiske folk.

Efter hvert som denne sannhet demrer i våre sinn, og dagens virkelighet kaster sitt dramatiske lys over «Guds utvalgte folk», må vi med skam innse vårt historiske medansvar. Så gjerne vi enn ville, kan vi ikke fraskrive oss de forpliktelse dette ansvar pålegger oss, fordi vi har sett hvordan det kan gå våre medmennesker når vi lar samvittigheten sove. Det skjedde også i Norge.

Den danske humorist og tegner Storm P. lot engang «mannen i gaten»

spørre en annen, om hva han mente om verdenssituasjonen. «Ingenting,» var svaret. «Jeg har fått et rusk i øyet!» Historien har en uhyggelig undertone av dypt alvor. Både spørsmål og svar er typisk for alle tider, ikke minst vår egen. Det er nemlig fare for at mange går rundt med et slikt rusk i øyet. Dets virkelige navn er likegyldighet. Likegyldigheten og uvitenheten er to alen av samme stykke. Begge er de grener på intoleransens frodige tre. De ernærer seg av hverandre. Uvitenhet avler likegyldighet. Likegyldigheten utelukker innsikt og forståelse. Sammen er de kanskje de farligste fiender av mellomfolkelig toleranse. Blant alle de løfter som forente menneskene og nasjonene etter den annen verdenskrig, var utvilsomt dette blant de helligste: Den nye fremtid skulle bygges på sannhet, rett og brorskap. Vi håpet at Menneskerettserklæringen kunne bli selve livsgrunnlaget for den nye verdenssivilisasjon som skulle vokse fram av lidelsene og ødeleggelsene.

Tidens tegn viser oss noe annet. Kanskje var det bare *drømmen* om en ny og bedre verden som klarte å reise seg fra ruinene. Mye tyder på at fredsdue er blitt sittende på bakken med et vissent palmeblad i nebbet. Mennesket klarte likevel ikke å gi den luft under vingene.

Nye slektledd vokser opp. De husker knapt — ser nødig bakover. Nye «guder» fødes, de gamle dør. De politiske masker skifter navn. Men bak dem finner vi ofte gamle trekk. De som ennå lever med et ben i den «gamle», men slett ikke så fjerne verden, hevder med erfaringens innsikt at tendensen i dag klart minner

om tider som de selv har gjennomlevd. Mistenksomhet, intoleranse og vold er en voksende bølge. Og midt i denne trusel mot det menneskelige, finner vi igjen jødene — i en utsatt situasjon, ikke bare i Israel.

For igjen står jødene så å si alene i verden. Selv i Vesten, som gjennom FN gav dem deres gamle land tilbake, har senere politiske og nasjonale motsetninger veid tyngre enn de opprinnelige løfter etter siste storkrig. På ny reiser antisemittismen hodet rundt om i verden, som et dystert spøkelse fra vår verdensdels verste dager, bare en menneskealder tilbake. Gjennom lang og pinefull erfaring har jødefolket lært at det til sist bare kan stole på seg selv. Det storpolitiske spillet om Midtøsten og maktposisjonen i det indre Middelhav, der større og mer hensynsløse makter enn dette vesle folket er på ferde, påtvinger israelerne en kamp som de ikke har søkt eller ønsket. Problemet for et folk på under fire millioner er ikke å få makt. Det er å overleve. Det gjelder selvsagt også den arabiske minoritet i området, men *motsetningen* mellom de to folkegrupper på Palestinas jord er i vid utstrekning noe som andre har skapt for dem, mindre deres eget ansvar. FN, som opprettet og garanterte den nye stat i 1948, er knappe tredve år senere stadig tydeligere blitt et forum for fiender av staten Israel og dens rett til livet.

De fleste av oss føler vel at vi står overfor et helt kompleks av problemer som vi ikke makter å se hele omfanget av. Daglig stilles vi overfor motstridende opplysninger vi knapt kan sikte eller vurdere.

Som følge av de fire krigene i området har jødernes rent menneskelige situasjon hjemme og ute forandret seg til det verre. Det har vakt engstelse — også her i landet. Etter krigen i 1947 ble situasjonen så truende at enkelte norske kvinner og menn fant det nødvendig å ta opp de jødiske mindretalls menneskerettslige kår i de arabiske landene. Daværende utenriksminister Halvard Lange, og

(Forts. side 266)

Biskop Taylor

er gått bort

Det er med sorg jeg må meddele at tidligere biskop av Stockholm, John E. Taylor O.M.I., er avgått ved døden. Han ble ingen gammel mann hverken av alder eller sinn. Tidligere i år, 61 år gammel, ble han rammet av to hjerneblødninger med korte mellomrom. Disse viste seg å stamme fra en ondartet hjernesvulst som bare delvis lot seg fjerne. Ved full klarhet og bevissthet om sykdommens dødelige utgang, søkte biskop Taylor Paven omgående om avskjed, forat bispedømmet ikke skulle være uten fast ledelse på det uvisse. Hans søknad ble innvilget og resultatet offentliggjort den 3. juni.

Biskop Taylor, som var svensk statsborger, ønsket å forbli i sitt valg-fedreland og tok som bolig Birgittasøstrenes vakre hvilehjem på Djurgården utenfor Stockholm, en institusjon han hadde hjulpet ivrig til med å bygge ut og modernisere for bare få år siden. Det var her, den 9. september kl. 7.30 om morgenen, at han plutselig og uventet ble hjem-søkt av en krise, etter at han dagen i forveien hadde vært til en kontroll på Karolinska Sjukhuset, som betegnet situasjonen som meget tilfredsstillende etter forholdene. Han var da i god form og ved godt humør.

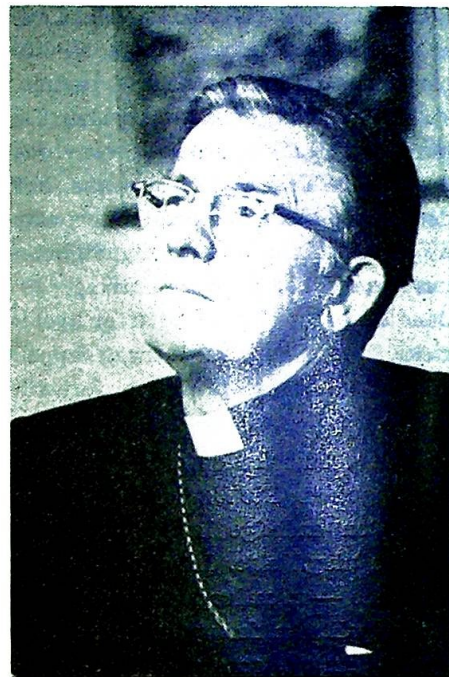
Biskop Martensen av København og jeg selv var ved ni-tiden samme morgen på Kastrup lufthavn ved København på vei til Stockholm-flyet i den hensikt å besøke biskop Taylor samme formiddag, da vi over høytalerne ble kalt til Informasjonen der vi fikk beskjed om at den herre vi skulle besøke i Stockholm var død. Når jeg forteller dette, så er det for å understreke biskop Taylors betyd-

ning for Den Nordiske Bispekonferanse. Hans virke som biskop av Stockholm er blitt belyst i forrige nr. av St. Olav og i nr. 12/13 (20. august) av «Katolsk Kyrkotidning». Få vil imidlertid være klar over hans virke innen Bispekonferansen, hvis formann han var fra 1964 til 1972 og hvis vise-formann han fremdeles var ved sin død. Undertegnede, som hele tiden har vært i presidiet sammen med ham (bortsett fra en to-års periode) kan vidne om en glad, positiv og samlende personlighet som alltid evnet å gi hver og én følelsen av at dét de sa, mente og gjorde var av betydning. Han ledet møtene med sikker hånd, humor og tålmodighet. Han hadde levet seg forbausende godt inn i de nordiske forhold ja, i de europeiske for den slags skyld. Ingen ringe bedrift for en som er født og oppvokset i East St. Louis, U.S.A.

Biskop Taylor talte flytende tysk, fransk, italiensk, dansk og svensk foruten, selvfølgelig, sitt engelske morsmål. Som kollega i bispeembedet

ST. OLAV i oktober

- Lefebvre-saken
- Reportasje fra Bergen
- Innvielsen av den «nye» Domkirken

og som medarbeider gjennom 13½ år i Den Nordiske Bispekonferanse vil jeg gi uttrykk for min beundring og hengivenhet for denne mann og nære venn som nå er gått bort. Tross det savn han etterlater, vil jeg uttrykke takknemlighet over at han ble spart denne lumske sykdoms slutfase, at Vår Herre kalte ham til seg mens han enda var åndelig klar og sitt godlynte Jeg.

Biskop Taylor vil bli gravlagt i krypten i St. Eriks Domkirke i Stockholm den 29. september. Han vil bli minnet i takknemlighet av mange, ikke minst av oss nordiske biskoper som var kommet til å stå ham så nær.

Oslo, 13. september 1976.

† JOHN W. GRAN
Biskop

Kjære frue.

Takk for at De ringte. Kanskje virket De en tanke sarkastisk i stemmen når De pratet om mine evner som oversetter av spansk, kanskje ble jeg litt fort sint. Jeg kan ikke et ord spansk, og jeg burde passe meg — jeg innrømmer det. Det er så mange som de siste elleve årene har sagt at jeg burde passe meg, at man snart skulle tro det virket. Men dette er den saken De ringte om, og dette er min forklaring — den skulle interessere andre lesere også:

I forrige nummer av dette blad hadde vi en liten sak som vi kalte TILBAKE I EUROPA. Og et bilde. Teksten var følgende: «Efter førti års isolasjon i Europaa, stilt utenfor først den vestlige forsvaralliansen, senere det brede økonomiske samarbeidet og med liten kontakt med det europeiske kulturliv, ser det nå ut til at Spania er på vei tilbake. Den lange Franco-tiden er definitivt over og under sin unge konge og landets nye statsminister Suarez innføres etter hvert de store demokratiske reformer.»

«Men ingen har glemt hva som har skjedd. På bildet går en eldre herre — og et lite barn — forbi noen ord som er malt på en husvegg: LIVET UNDER FRANCO VAR UTEN VERDIGHET.»

Det var dette De var sint for, De mener at det ikke står dette på «plakaten». Tvert imot mener De at det står at man levet med verdighet under Franco. Det er derfor rystende

REDAKSJONELT:

„UTEN VERDIGHET”

at bladet ST. OLAV skriver akkurat det motsatte. Ja, De sa til og med at om jeg for fremtiden skulle oversette noe fra spansk, burde jeg henvende meg til Dem og få hjelp.

Kjære fru, beklager at jeg ble Kergerlig. Det hadde vært en lang dag, dessuten har jeg altså hørt disse tonene før. La meg forklare dette bildet og denne teksten.

Jeg fant bildet i en større Spania-artikkel i et amerikansk tidsskrift. Teksten under bildet var også på engelsk:

LIFE UNDER FRANCO WAS «WITHOUT DIGNITY», READS REVISED SIGN ON MADRID WALL.

Jeg oppfatter det slik, og jeg tror det er riktig:

Dette er en gammel innskrift, fra diktaturet. Og det har ganske riktig stått der at livet under Franco var fullt av verdighet. Men: som De lett kan se har noen malt over og forandret ordene, ordet med har blitt ordet uten, hvis jeg ikke tar feil, uvitende som jeg selvfølgelig er. Det

er plutselig mulig å skrive på en vegg i Madrid den nakne sannhet, at livet under Franco for svært mange var et liv uten verdighet.

De var i den mening vi brukte bildet. I ST. OLAV har vi flere ganger før i min tid som redaktør sagt vår mening om Franco-tiden og katolikkers syn på den, det ville vært underlig om vi nå etter det som har skjedd skulle pusset vekk den nye malingen.

Synes De ikke det?

Forøvrig, tilgi meg hvis jeg ble sint i telefonen. Det er ingen grunn for oss til å strides om gamle plakater.

ICE BUNNIG

En
klovn

FORSIDEBILDET

Pave Paul velsigner og beroliger en skrikende unge under en audiens i Vatikanet.

La det for det første være sagt at man kan få sympati både for den lille og for Hans Hellighet i en slik situasjon.

Ungen er rasende, kanskje skremt. For mange mennesker, for varmt. En fremmed fyr i hvitt.

Den lille skriker rasende fordi han ikke har fått være hjemme og leke i fred. Han er dessuten trett og våt og helt uten fromme følelser.

Paven vet av erfaring hvordan det er med utålmodige barn og forsøker å gjøre det beste ut av det. Han velsigner den lille skrikerungen.

(Forts. neste side.)

For en måneds tid siden ble femti deltagere ved et internasjonalt pastoralmøte i Riobamba i Ecuador arrestert og utvist av landet. Ecuadors biskoper protesterte kraftig mot myndighetenes handlemåte og tilbakeviste beskyldningene mot de biskoper og prester som hadde vært med på møtet. Ikke hadde de delt ut revolusjonære propagandaskrifter, og ikke hadde de oppfordret utenlandske deltagere til å blande seg inn i Ecuadors indre anliggender. Det dokumentet

innenriksministeren klaget så over, var slett ikke noe opprørsskrift, men en kirkelig tekst vedtatt av de latin-amerikanske biskopers råd i Medellín i 1968. Denne erklæringen, som blant annet taler om nødvendigheten av økonomiske strukturendringer i Latin-Amerika, har altså ikke tapt noe av sin aktualitet og sprengkraft.

Blant arrestantene var også biskopen av Riobamba, Leonidas E. Proano. Hans mangeårige innsats for å skaffe Ecuadors utbyttede og undertrykte indianere og landarbeidere elementære menneskerettigheter har gjort landets mektige storgodseiere til hans svorne fiender. Bispedømmet Aachens kirkeblad brakte sist i august en reportasje om biskop Proano og hans arbeid blant indianerne.

I sitt barndomshjem i Leonidas Proano oppdradd til å møte alle — ikke minst de foraktede og utstøtte — med ærefrykt og velvilje. Man skulle se på dem som brødre og søstre slik Kristus gjorde. Leonidas Proanos foreldre var enkle, fattige folk: faren var arbeider, moren vaskekone. De hadde knapt sett en skole innenfra, og heller ikke Kirkens lære kjente de noe særlig til. Men i deres hjerte og sinn var den visdom dypt forankret som er uunnværlig for et rettskaffent kristenliv — enten det leves i rikdom eller fattigdom. Og i den ofte så grå hverdag levde de ikke bare selv etter

KGJ:

INDIA

denne sin livsvisdom, men ga den også videre til barna.

De innfødtes biskop.

Hvor grundig mor og far Proano gjorde dette for et halvt århundre siden, i en fattigslig landsby i Nord-Ecuador, det er sønnen Leonidas' hengivenhet for de fattige innfødte, indianerne, et veltalende vitnesbyrd om. Leonidas Proano har i vel 20 år vært biskop i Riobamba, og på grunn av sitt utrettelige virke for indianerne i alle disse årene har han med rette fått ærestittelen «indianernes bror».

Ingen av hans embetsbrødre er mer utholdende, eller går mer fryktløst og åpent inn for fulle rettigheter for Ecuadors opprinnelige befolkning; ingen betoner kraftigere enn han at hele mennesket må utvikles, såvel politisk og sosialt som religiøst og åndelig. Derimot står han snarere tilbake for andre biskoper når det gjelder finansiell og materiell hjelp til indianerne. I hans øyne er nemlig ikke den det viktigste. Han legger større vekt på selvbevissthet, for han er fast overbevist om at indianerne av naturen hverken er mindre intelligente eller mindre dyktige enn resten av menneskeheten. Lærer de først å tenke med sitt eget hode, får de bare de nødvendige kunnskaper, da vil de også være i stand til ved egen hjelp å bedre sine kår.

Biskop Leonidas Proano lar seg ikke rokke i sin overbevisning, men han forsmår likevel ikke den hjelp som for eksempel den katolske kirke i Vest-Tyskland tilbyr. Han tar med takk imot det han vet er uunnværlig hjelp til selvhjelp, og bruker midlene etter en nøye uttenkt plan. Med det

KLOVNEN . . .

(Forts. fra forrige side)

Antagelig blir så den lille i løpet av et halvt minutt tatt hånd om av sin stolte mamma.

Den eneste som sitter igjen og grubler over episoden er visst meg:

Paven møter sikkert hver dag trosfeller som er sinte, utålmodige, skrikende. Det blir slik i en kirke med seks hundre millioner tilhengere.

Tusener av brev sendes til hans navn i Vatikanet, noen med kloke påminnelser, belæring, utålmodige brøl og ill-sinte skrivelser.

Det er hans jobb å forklare, velsigne og berolige alle sammen.

En utakknemlig jobb av og til, opplagt.

Men akkurat som hos små unger er voksnes raseri og utålmodighet ofte en forbigående ting.

Paven vet det.

Heldigvis.

NERNES BROR

lille han selv rår over, kunne han ikke engang yte finansiell hjelp til én av de 120 indianerlandsbyene i bispedømmet.

Da den rolige og beherskede biskopen, som tidligere har vært lærer ved en presteskole, kom til Riobamba i femtiårene, var det håpløst vanskelig for ham å få menneskelig kontakt med indianerne. De hvite så på dem som «rask», så vidt bra nok til håndlangere og tyende, og syntes mindre synd på dem enn på husdyrene. Indianernes oppførsel og selvfølelse var naturligvis derefter.

Biskopen husker: «Da jeg for 20 år siden kom til Riobamba, var indianerne så undertrykt og fornedret at de ikke engang kunne snakke. De hadde ingen evne til å meddele seg som mennesker til mennesker. Når jeg kom til dem i landsbyene, var det ingen som ga meg hånden. Som hilsen knelte de for meg. De ventet ikke at noen skulle henvende seg til dem og prøve å få kontakt med dem. Og de tenkte slett ikke på selv å gjøre et forsøk i den retning. De var passive, sky, mistroiske og reddde. Mot alle mennesker utenfra var de lukket, fulle av mistenksomhet.

Selvtilliten vokser.

I dag er dette i stor utstrekning blitt annerledes, ialfall når det gjelder indianernes forhold til Kirkens kvinner og menn. Biskop Proano er ofte høyt oppe i fjellene hos indianerne, og hvor han enn kommer, blir han hjertelig mottatt, må håndhilse på hundrevis av mennesker, og sikre på seg selv kommer mennene og gir ham utførlig beretning om vanskeligheter de står overfor. Man kan kort og godt

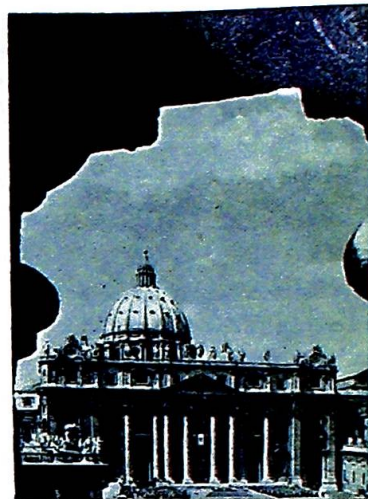
si at der hvor biskopen og hans medarbeidere har hatt noen innflytelse på indianernes liv, der har de «fått talens bruk», der har de gjenoppdaget forfedrenes foraktede kultur, der har de fått tiltro til seg selv. Og dette gjelder etter hans beregninger ialfall omkring 100 000 av de rundt regnet 200 000 indianerne i hans bispedømme som til sammen teller en halv million mennesker.

Det gode resultat har ikke på noen måte falt som en moden frukt i fanget på biskopen. Det ligger år med tålmodig og iherdig arbeid bak, ikke minst nytenkning i sognearbeidet og langsiktige foretagender. Ikke lenge etter at Leonidas Proano var blitt biskop, sendte han prester og ordenssøstre ut til indianernes landsbyer som til de hvite småbøndene. Der skulle de bli boende, holde gudstjeneste, gi religionsundervisning og hjelpe i dagliglivets vanskeligheter. Til da hadde prester og ordensfolk fortrinnsvis holdt seg i byene.

For å komme analfabetismen til livs opprettet biskopen allerede for femten år siden en radioskole, og takket være den har i løpet av disse årene bortimot 20 000 voksne tatt sin folkeskoleeksamen. Han har også brukt radioen målbevisst til religiøse formål: forkynnelse og videreutdanning. Dessuten har biskop Proano alt i flere år hatt faste tider hver uke da han står til disposisjon for alle som vil søke råd hos ham, og det er mange. I det skolesenteret han har fått bygd i utkanten av Riobamba, Santa Cruz, er det også til stadighet anledning til å diskutere med ham.

De som ønsker det, kan naturligvis bruke indianernes sprog, quechua, når

(Forts. side 266)

Nyheter

■ Lefebvre.

I et håndskrevet brev har pave Paul personlig advart erkebiskop Lefebvre om at hans standpunkt mot Konsilets beslutninger har gjort ham til en fremmed og en fiende av Rom. Paven ber den opprørske erkebiskop om å tenke over sine handlinger på nytt og om å ha mot og ydmykhet til å forsone seg med Kirken.

I en tale til tusener av pilgrim�er i Castelgandolfo ba paven alle katolikker om å be for enhet og fred i Kirken.

■ Lefebvre 2.

Erkebiskopen som er suspendert a divinis av paven feiret en messe i sportshallen i Lille i Nord-Frankrike, og forsøkte dermed å trosse pavens bud. Lefebvres preken under messen rystet mange observatører, den gamle opprøreren erklærte at Kirken må ha makt og myndighet i så mange nasjoner som mulig, han priste spesielt regimet i Argentina som et eksempel på et godt og hardt styre, og mens han talte ble det utenfor solgt eksemplarer av en årsrapport utgitt av Fransk aksjon, en pro-katolsk, royalistisk og anti-jødisk organisasjon som ble forbudt av pave Pius XI i 1926.

Biskop Przyklenk ble høytidelig innsatt i sitt embede som ny katolsk biskop i Nord-Norge den 29. august. I sin preken sa biskop John Willem Gran:

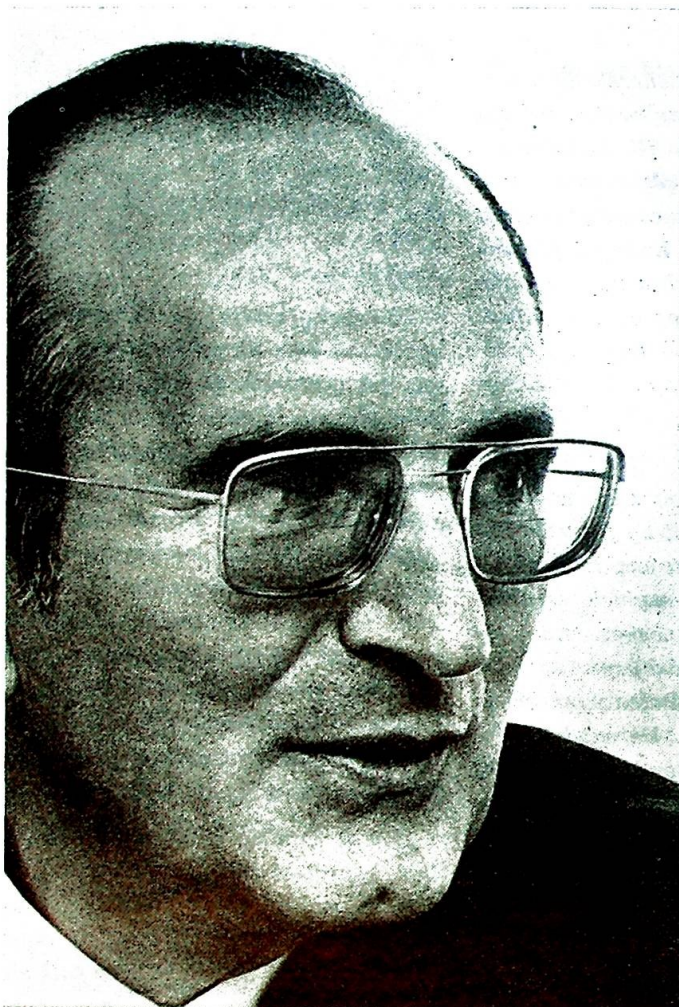
Kjære biskop Przyklenk — kjære venner!

Hva sier man til en biskop i verdens nordligste kirkedistrikt, en mann som nyutnevnt vel spør seg selv, kanskje med en dyp hjertets uro: Hva kan jeg gjøre for denne flokk av Kristi troende? Min barndom og opprinnelse lå i et annet land enn Norge. Min erfaring, som prest og som biskop, fikk jeg ikke minst i Den Nye Verden — langt herfra. Nå har Gud og hans Kirke plassert meg i Tromsø — det er her jeg nå skal virke. Hva kan jeg gjøre?

Kjære biskop Przyklenk! Det er meget menneskelig og ydmykt sannferdige spørsmål. Hver prest og hver biskop i dette land har nødvendigvis, i mer enn hundre år, måttet stille seg dem: Hva kan — hva skal — jeg gjøre? Det er et spørsmål som kaller på alle de troendes sympati. Den skal De for det første trygt regne med, i Deres nye gjerning. Vi som en stund har virket her, kan og vil gjerne dele råd med Dem om dét. Men i denne høytidelige og alvorlige stund vender jeg meg til Den hellige Skrift — Guds eget ord — og henter min ledetråd der. Vår Nytestamente sier jo nemlig noe viktig og sant om hva en biskop egentlig er eller skulle være. I Kirkens aller første tid skrev

Biskop Przyklenk høytidelig innsatt i embetet

Fra tropisk klima til

Biskop
Przyklenk.

Biskop Przyklenk talte på norsk

Det høres tilsynelatende ikke det minste imponerende ut — det er likt som klart at en biskop i Tromsø snakker norsk. Men inntil for noen få måneder siden var Przyklenk biskop i Brasil og var fullstendig ukjent både med Norge og det norske sprog. Derfor er det nesten oppsiktsvekkende at han maktet sin tiltredelsestaale på godt norsk. (Se neste nummer.)

apostelen Paulus to oppmuntrende og rådgivende brev til en mann ved navn Timotheus. Også han måtte plutselig løfte en ny og ukjent bispegjerning — og følte seg nok usikker ved dét: Hvordan er man egentlig en god biskop?

I disse brev leser vi klart og tydelig biskopens gjerning og oppgave. Han skal, står det, «fremme den kjærlighet som springer frem av et rent hjerte, en god samvittighet og en oppriktig

tro» (1. Tim. 1,5). Dét er biskopens Gudgitte oppdrag — i seg selv og i den flokk, det folk han har fått å lede.

Sett fra den utvalgte side, ter gjerne tingene i vår Kirke seg slik: En ung mann blir kalt av Gud, til å tjene Ham på en særskilt måte. Kallet er diffust, dunkelt, gåtefullt, men sterkt — gjerne sterkere enn én selv. Derfor følger man til syvende og sist dette kall, selv om det kanskje

Tromsø

var noe helt annet man heller ville bli og gjøre. Man føler Guds hånd på sin skulder, og vet seg valgt. Til hva, det er i begynnelsen ikke så avgjørende. Av Hvem — dét er det som teller. Noen blir, ad Vår Herres gåtefulle veier, ledet til en religiøs orden. Ved hver milepel på denne ofte krokete og uoversiktlige vei, blir man elskelig men bestemt presset til enda et lite eller stort JA. Et slikt stort JA er for eksempel de evige løfter i et ordenssamfunn. Gjennom dem har man gitt seg til Gud på livstid, ugjenkallelig og helt, og så helhjertet som man kan gjøre det. Og selv da, er følelsen aldri langt borte: Er det virkelig helhjertet, er det generøst nok? Men en dyp fredelig følelse av, at Gud forstår og supplerer, gjør at man allikevel går videre på denne forunderlige vei, hvor det aldri er oss forunt å se lenger enn til neste sving. Og den er sjelden langt borte.

Som dere kanskje forstår, taler jeg ut fra en viss egen erfaring, jeg som engang trodde at jeg var kommet til veis ende i mitt trappistkloster, på en ø i Bristolkanalen, med gårdbruksmaskineri som hovedgjøremål. Mange, om ikke alle, som blir medlemmer av Kirkens forskjellige mannlige ordenssamfunn, blir også dessuten kalt til å la seg prestevie. Først det lange studium, så de mange graderinger som hver betyr en ny prøve. Så en dag, er man midtpunktet i den ubegripelige høytid som er prestevigselen. Man opplever sterkt dette kall, som en tillitserklæring fra Vår Herre selv, og som en spore. Men det ene Ja trekker det annet med seg. Slik

Dette var „siste kull ut’

går det til at man en vakker dag igjen får en marsjordre. Kan hende er det blitt vanskelige og vanskeligere å si sitt JA, og si det helhjertet. Oppgavene blir større, man blir selv eldre og tretttere. Men man har gitt seg Herren i vold; man har vent seg til ikke selv å bestemme over sin skjebne, men å la Ham bestemme veien, gjennom de redskaper han gjør bruk av: Vanligvis de foresatte.

For vår nye biskop i Tromsø kom utvelgelsen — vil jeg tro — som noe merkelig og meget uventet: Fra én verdensdel til en annen, fra et subtropisk klima til Nordkalotten, fra et stort bispedømme i et katolsk land til et Apostolisk Vikariat på 500 sjeler i et protestantisk land, hvis sprog og kultur var ham fullstendig fremmed, hvis katolske kristne han ikke kjente, og som ikke kjente ham. Alt dette lå i et kall som kommer til ham

I forrige nummer fortalte vi om avslutningsfesten for siste kull fra Vår Frue Sykepleieskole. Her følger bilder fra festen og et av hele kullet.

i en alder av seksti år. Kan Gud forlange slikt? Eller er det en stor misforståelse, som nå alle skal få beklage? Hvis jeg stiller dette spørsmål så direkte, så er det fordi jeg vet at det er problemer som er eller har vært i alles tanker, også i den nye biskops egne.

(Forts. side 265)

ST. OLAV

Redaktøren treffes hver dag enten på (02) 20 72 26 eller på (02) 28 95 18.

Postadressen er Akersvn. 5, Oslo 1.

Pater Lorenzo Del Zanna:

EMIGRANTENE

Den italienske jesuitt-pater Lorenzo Del Zanna har i årevis efter sosiologiske studier i Louvain-Leuven beskæftiget sig med emigrantenes problemer: problemet om mindretall i USA, om italienernes og polakkernes integrering i Skotland (hvor han var vikarierende sogneprest), om de utenlandske studenter og fremmedarbejdere i Firenze, (hvor han var underdirektør på Niels Stensens Kollegium) (Isolotto) og i Livorno, om utenlandske barn i Bryssel, (hvor han var prest for det europeiske katolske senter).

I denne artikkel snakker han om situasjonen i Skandinavia (spesielt i Danmark) og i hele den katolske verden:

Strømmen af emigranter er meget uregelmæssig i Europa (først for nylig begyndte den at gå tilbage). Det er derfor meget vanskelig at give nøjagtige statistiske oplysninger. I følge fællesmarkedets officielle kilder regner man med, at der i 1974 i de 9 lande var 14 millioner emigranter. Halvdelen fandtes i Tyskland og i Frankrig. Den største procent findes i Luxembourg: ca. 20 % og i Belgien: ca. 10 %. I Danmark er der i følge de officielle statistikker ca. 50.000 udlændinge, deraf 15.000 fra fællesmarkedet og lige så mange fra de andre europæiske lande (i virkeligheden ligger dette tal under det reelle antal af udlændinge, idet socialministeriets statistikker ikke tager hensyn til børn under 16 år). Man kan altså sige, at procenten af udlændinge i Danmark kun svagt overstiger 1 % og

altså er den laveste i fællesmarkedet bortset fra Italien, hvor den ikke når 0,5 %.

Mindst 20.000 udenlandske katolikker

Problemet er altså ikke stort i Danmark i det hele taget, men det får straks en større proportion, hvis man betragter antallet af udenlandske katolikker i forhold til den danske oprindelige eller naturaliserede katolske befolkning. Iberegnet børnene under 16 år når de mindst op på de 20.000. Før vi studerer de egentlige religiøse problemer, et så stort antal udlændinge stiller, skal vi se på nogle af de almindelige problemer, emigranterne plejer at komme ud for i de modtagende lande.

Boligproblemet

Man kan regne med, at ca. to tredjedele af emigranterne indenfor fællesmarkedet, især de, der kommer fra Middelhavsområdet og fra Asien, bor «foreløpig» i barakker eller slum eller — i bedste fald — i halvårlige lejligheder, hvor det sker, at de må betale 30 - 40 % af deres løn i husleje. Kun en lille procent (næsten alle europæere) bor i billigere boliger med hygieniske foranstaltninger og centralvarme.

I Danmark (og i Skandinavien i almindelighed) er situationen sikkert bedre: men nogle kvarterer i for eksempel København bliver ikke desto mindre forvandlet til ghettoer for pakistanere eller filippinere.

Arbejdsproblemet

Trods alle fællesmarkedets overenskomster er det gæstearbejderne, der mest bliver ofre for følgerne af den økonomiske krise. Sammen med den bølge af arbejdsløshed, som nu dækker hele Europa, måtte flere hundrede tusinde gæstearbejdere tjene som sikkerhedsventiler for økonomien og rejse hjem.

Vi må i øvrigt anerkende, at Danmark danner en undtagelse og uden diskriminering sikrer alle arbejdsløse en økonomisk hjælp, som udgør en betydelig del af den byrde, der hviler på skatteyderne. Men denne ydelse er ikke helt gratis, eftersom gæstearbejderne selv har betalt deres del af den sociale sikring.

100 mld. dollars menneskelig kapital

Nogle er bekymrede, fordi gæstearbejderne alt for ofte sender det, de har til overs til deres familier der hjemme, og fordi de oven i købet opnår total eller delvis dispensation for afgifterne. Det er også rigtigt, men man må tage hensyn til, at de ud over det arbejde, de har ydet, og deres deltagelse i landets udvikling også har gjort det muligt for landet at spare en hel del, eftersom denne arbejdskraft først kom, da den var helt forberedt til at tages i brug, mens alle omkostningerne i forbindelse med dens uddannelse er afholdt af hjemlandet. I følge en undersøgelse, som er foretaget af det katolske oplysningskontor for europæiske problemer, koster en almindelig uddannelse gennemsnitligt 7-8000 dollars. Hvis man regner med 10 millioner gæstearbejdere indenfor fællesmarkedet — familierne ikke iberegnet — er det 70-100 milliarder dollars, der for tiden er investeret i fællesmarkedslandene i form af menneskelig kapital. Hvis man skulle tilbagebetale denne sum til de forskellige lande, hvorfra gæstearbejderne kommer skulle hver af dem sende mindst 1000-1500 dollars hvert år til sit fø-

Menighetene satser på søstre og lekfolk

Den sviktende tendens i rekrutteringen av prester begynner å gjøre seg gjeldende i OKB. Med noen få unntagelser betjenes ennå hver kirke og hvert offentlige kapell i bispedømmet av egen prest. Meget tyder imidlertid på at denne situasjon går mot slutten. Tendensen går i retning av at de mindre sogn blir uten prest, mens de større sogn blir underbemannet med prester, heter det i det materiale Legmannsrådet har sendt rundt i forbindelse med det viktige møtet på Mariaholm 23. og 24. oktober om arbeidet i menighetene og kirkelige assistenter.

Noe er foretatt for å unngå krise-tilstand. I enkelte større menigheter er den pastorale stab blitt utvidet med noen fast ansatte medarbeidere (søstre og legfolk). Noen er beskjeftiget med de mer administrative, andre med de mer direkte pastorale oppgaver, heter det bl. a.

Fra søsterkongregasjonenes side har man stilt seg ganske positivt til å gi spesielt yngre krefter fri til pastorale oppgaver (katekese, ungdomsarbeid, menighetspleie).

Med fullynnelse for disse bestrebelse må det dog påpekes at problemet ikke synes å være løst. Flere og nye tiltak må til for å sikre bispedømmets menigheter eksistensmulighet for tiden som kommer. Dette gjelder i særlig grad steder hvor hele det pastorale og administrative ansvar hviler på en prest alene og hvor situasjonen nokså fort kan bli prekær. Tidligere ble disse problemer ofte løst ved kortere eller lengre vikariater ved andre prester, men prestevikarer er også mer og mer blitt mangelvare.

Et nærliggende forsøk på å løse problemet synes at man for alvor begynner å satse på søstrene og legfolket når det gjelder det kirkelige arbeid.

Det finnes for tiden i OKB noen søstre og legfolk som ved offisiell

utnevning har fått ansvar for administrative og pastorale katekese, ungdomsarbeid, kontakttjeneste osv., oppgaver i menigheten. Noen kalles for menighetsassistent, noen for kirkelig assistent, noen for kontorfullmektig. Ingen av disse har i den nåværende situasjon kun administrative eller kun pastorale oppgaver. Oppgavene kombineres gjerne med hverandre. Noen søstre har fått spesialutdannelse i utlandet. En kirkelig assistent har fått fullmakt til å lede en ordets gudstjeneste med utdeling av den hellige kommunion i prestens fravær.

På høstmøtet som Legmannsrådet arrangerer på Mariaholm skal en representant for hver av disse «kategorier» redegjøre for sitt arbeid i menigheten.

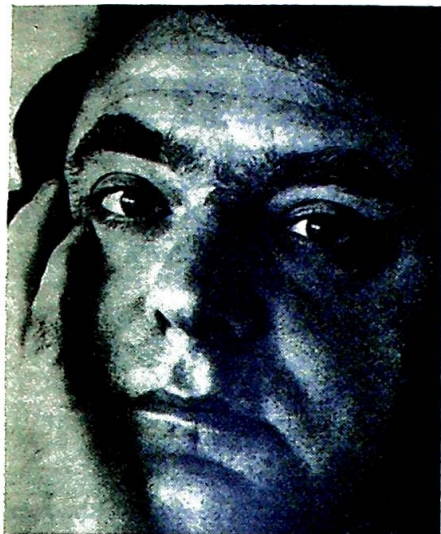
Et konkret forslag

Det arrangeres et kurs for kirkelige assistenter hvor egnede og interesserte legfolk fra bispedømmet kan samles til fellesbesinnelse på og orientering om de oppgaver de skal påta seg. Det kan dreie seg om fire-fem weekender i løpet av et år. Det finnes for tiden i OKB minst fem personer med en viss erfaring på området. Om man i første omgang kunne rekruttere åtte-ti personer (søstre og legfolk) til som kursdeltagere, kunne man komme i gang med noe konkret som er verdt å forsøke.

ST. OLAV'S
REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 95 18

Pater Del Zanna.

dreiland i 15 år — hvis man regner med verdensbankens rentefod.

Sprogproblemet

Bortset fra irlænderne og de mest udviklede nordafrikanere, som kommer til Storbritannien og Frankrig med kendskab til det sprog, der henholdsvis tales i de to lande, kommer de allerfleste emigranter til det modtagende land uden at kunne et eneste ord af sproget. Desuden er procenttallet af analfabeter meget højt, og mange kan ikke engang tale deres eget sprog korrekt, men bruger helst en dialekt. Vanskeligheden er mindre, når det drejer sig om at lære fransk for dem, som kommer fra et latinsk land. Men den er meget stor når det drejer sig om et nordisk sprog, hvis syntaktiske opbygning er helt anderledes. Det kræver en enorm anstrenge, som sjældent modsvarer af det opnåede resultat.

Med sjældne undtagelser, hvor det lykkes at assimilere det nye sprog med dets idiomatiske nuancer er ordforrådet meget begrænset, det dækker kun nogenlunde de praktiske behov, udtalen er dårlig. Gæstearbejderen er altså ustandselig de andre underlegen. Man gør nar ad hans udtalefejl — selv i radioen og især i reklamerne for »eksotiske« varer.

(Forts. neste nr.)

GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i>	lørd.: 19.00	—	—
Akersveien 5	sønd.: 9.30	11.00	—
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00	11.00	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	9.00	—	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	11.00	9.30	—
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587	—	9.30	—
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45	—
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	lørd.: 19.00	—	—
<i>Vår Frue Kirke</i> , Helleveien	sønd.: 9.30	11.00	—
<i>Florida kapell</i>	19.00	—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 23 195	—	—	—
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381	9.00	11.00	—
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 22 255	lørd.: 18.00	—	—
	sønd.: 9.00	11.00	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> , Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lørd.: 18.00	—	—
	sønd.: 9.00	10.00	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	9.00	11.15	—
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038	—	—	—
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45	—
<i>Eikeli kirke</i> , Veståsen 20, tlf. 24 25 69	19.00	—	9.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.30	10.45	—
	9.30	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olaus kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	—	—	11.00
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2	8.45	11.00	—
Biskopen og prestegården, tlf. 21 214	19.00	—	—
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670	6.15	—	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eystens sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	—	—	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00	—
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00	—
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke</i> , Storgt. 94	19.30	11.00	—
Biskopen og prestegården, tlf. 3604	—	—	—
<i>St. Elisabethsostrene</i> , Mellomveien 47, tlf. 81 783	8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eystens kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 487	8.15	10.30	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII)	19.00	11.00	—
<i>St. Elisabeth Institutt</i> , tlf. 11 392)	8.00	—	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30	—
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> , Håreksgt. 82	—	—	18.30
SELFORS: <i>Vår Frelasers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072	—	—	11.00

Fra katolsk presse

katolske biskopen. Han har vært i Rhodesia i 30 år.

— Pave Paul ga meg i en audiens for to år siden sin vel-signelse og sin personlige støtte, sier Lamont. — Jeg har blitt utnevnt av ham til å gjøre min jobb og jeg akter å gjøre det jeg skal.

■ Prest arrestert under en messe.

En annen rapport fra Salisbury, hovedstaden i Rhodesia, forteller om hvordan en prest, pater Alexander Sakarombe, ble arrestert mens han feiret messen og siden holdt i fangenskap i 11 dager uten tiltale.

To bevæpnede sikkerhetsvakter kom seg inn i kirken St. Andrew Corsini i Maranka, Umtali, mens pater Sakarombe sto ved alteret. De ropte til ham at han skulle skynde seg å bli ferdig og etter kommunionen, rettet en av dem en revolver mot presten og sa at han halte ut tiden til ingen nytte.

Pateren satt fengslet i 11 dager. Han fikk ikke anledning til å snakke med en sakfører og fikk ingen beskjed om hva han var tiltalt for. Politimennene fjernet hans sko og sokker i fengslet, han fikk mat bare to ganger i døgnet, seks om morgenen og seks om kvelden, og han måtte sove på treplanker.

■ Kardinal Hume deler opp Westminster.

Den nye erkebiskopen i Westminster, kardinal Hume, har delt opp det store erkebispedømmet i fem områder. En biskop skal være leder for hvert av områdene og den nye ordningen gjelder for en prøveperiode på noen år. Kardinalen understreker i en erklæring at dette er en reorganisering, ikke en splittelse av erkebispedømmet og at han selv beholder hele ansvaret som erkebiskop.

Den nye ordningen betyr blant annet at biskopene kommer i nærmere kontakt med de enkelte menigheter, og man håper også at reorganiseringen skal føre til at flere mennesker trekkes direkte med i Kirkens arbeide, ikke bare i det pastorale, men også i rådgivningsvirksomheten og i de beslutninger som må tas.

■ Regimet i Rhodesia stiller Lamont for retten.

I forrige nummer gjenga vi en lederartikkel i Catholic Herald om biskop Lamonts uredde kritikk av det hvite styret i Rhodesia. Biskopen står nå under tiltale for å hjelpe geriljastyrkene.

I et telefonintervju siste uke sa biskopen at han vil appellere en eventuell dom om utvisning. — Guds arbeide kommer først, og jeg adlyder heller ham enn regjeringen, sa den 65 år gamle

■ 2,7 mill. DM-mark til Libanon.

KNA melder fra Freiburg at det tyske Caritas de siste månedene har gitt medisinsk hjelp, mat og klær til en verdi av 2,7 mill. DM-mark til de krigsrammede i Libanon.

Hjelpen blir gitt til nødlidende uten hensyn til deres religion eller til deres politiske farve.

■ Syv biskoper arrestert i Ecuador.

Syv katolske biskoper har blitt arrestet av militærmyndighetene i Ecuador i Syd-Amerika. Biskopene ble fengslet sammen med halvt hundre andre etter å ha deltatt i en konferanse om hjelp til de fattige i utkanten av Quito. De ble løslatt etter 27 timer.

Forholdet mellom Kirke og Stat har blitt sterkt berørt også i Argentina hvor det vanligvis konservative katolske hierarki er i opprør etter at høyreorienterte politiske avdelinger har henrettet fem prester og to seminarister.

Fra tropisk klima til Tromsø

(Forts. fra side 261)

Jeg har ikke noe spesielt lys fra oven, som tillater meg å svare hverken kategorisk ja eller bestemt nei på spørsmålet. Det er ikke noe profet som holder denne preken. Men den holdes i hvert fall av én som tror, til dere som i dag tror godt om én som tror. Tror hva? Tror med Paulus at Gud ordner alt til beste for dem som elsker ham. Og dette er ingen floskel, ingen lettvtint eller behendig

bortforklaring. Det er tvert om noe av det alvorligste ved vår kristne religions utfordring.

Den mann som i dag formelt overtar ansvaret for den katolske kirke her i Nord-Norge — liten som den er innenfor et stort område — har skritt for skritt fulgt sin Herre og Mester, hvor det så førte ham, og så godt han kunne. Det har ledet til en rekke oppdrag, til betydelige stillinger i hans Orden, til et bispesete i Brasil, til andre og betydelige oppgaver i den brasilianske bispekonferanse, hvor målestokken er noe vi

Forts. neste side

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke	}	Arendal
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke	}	Hammerfest
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	Hønefoss
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Lillestrøm
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Tromsø
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Trondheim
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Tønsberg
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	
Bispegården		
St. Olavs Kirke,	}	
Bispegården		
St. Olavs Kirke	}	
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

Nye plater fra Harmonia Mundi à kr. 57,50:

HMD 223: Musique à la cour des Tudor.

HMB 128: Grande Liturgie Serbe.

HMU 714: Couperin: Messe à l'usages des Paroisse.

HMU 715: Couperin: Messe prope pour les Couvents.

HMU 592: Ballades Rondeaux & Virelais.

HMU 441: Moines et Troubadours.

Nye plater fra Proprius à kr. 59,—:

Prop 7737: Toccata, Orgelstycken från skilda tider: Bengt Berg på nya orgeln i Matteuskyrkan, Stockholm.

Prop 7712: Boëllmann, Bach og Dandrieu, Allahelgonakyrkans orgel i Lund.

Prop 7713: Torsten Nilsson: Septem Improvisationes Pro Organo.

Bøker:

Walsh: Our Lady of Fatima, kr. 24,50.

Carretto: Wo der Dornbusch brennt, kr. 45,30.

Dr. med. J. Rötzer: Kinderzahl und Liebesehe, kr. 45,30.

Schott: Die Neuen Lesungen An Den Festen Der Heiligen, kr. 42,—.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48

Åpent kl. 9-16, lørdager kl. 9-13

FREDRIKSTAD

EDVARDESEN & NORHEIM A/S

Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr
Tlf. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

C. HANSENS

Trykkeri og Bokbinderi
Tlf. 13 056
FREDRIKSTAD

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk
Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori
Drammen

Fra tropisk klima...

(Forts. fra forrige side.)

norske vanskelig kan forestille oss. Og altså nå til Tromsø.

Jeg tror, og ber dere alle tro med meg, at der er en mening med alt dette. En Guds vilje. En plan og mening som vi i dag, med hendelsesforløpet og de mange spørsmål så nær innpå oss, ennå ikke kan se. Men det kommer! Det må komme. Gud vil det, men gjør utfallet avhengig også av oss alle. Som da pave Johannes ble valgt, må vi også her si: Så merkelig det enn kan synes må det være Guds forsyn og hensikt. Og Guds verk og hensikter — dem samarbeider vi med, dersom vi mener oss kristne. En ny æra for den katolske kirke i vårt land er jo i seg selv innvarslet, ved disse to nye bispeutnevnelser i Midt-Norge og Nord-Norge. Vår Herre — slik jeg ser det, har sin plan. Skritt for skritt vil den utfolde seg, dersom vi samarbeider.

Og det er samarbeide vi må — Norges enhet er forlengst mer enn tusen år gammel. Tromsø og Oslo: Avstanden er ganske lang på et kart. Den er straks mindre i reisetimer.

Og den er meget liten, ja oppheves vel egentlig, i troen og hjertene, katolske kristne i mellom.

Gud signe og fremme biskop Przyklenks gjerning, her i Nord-Norges hovedstad! Måtte han få nåde, kraft og råd til selv å fremme Guds tidløse og stedløse Rike i sinnene og hjertene. Det er for den ene oppgave, at Gud og Kirken har sendt ham hit, til tjeneste for «den kjærlighet som springer frem av et rent hjerte, en god samvittighet og en oppriktig tro», som apostelen sa.

Og alle vil vi be om at det må lykkes, og legge vår egen gode vilje til!

Indianernes bror...

(Forts. fra side 259)

de snakker med biskopen. Selv foretrekker han riktignok å snakke spansk, for det behersker han bedre, men, han har ingen vanskeligheter med å forstå quechua. Som en erfaren lærer vet han også å bruke synlige tegn: I skolesenterets kapell er tabernakelet en liten modell av en indianerhytte. På den måten vil biskopen gi indianerne visshet om at Kristus har tatt bolig blant dem, at han er dem nær i all deres nød og ikke vil skuffe deres tillit.

Den hjelp biskop Leonidas Proano yter indianerne, og hans besluttsomme innsats for deres sak, gir ikke ham selv bare heder og ære og er ikke utelukkende til fordel for indianerne. De rike og mektige i landet viker ikke tilbake for å skjelle bisko-

pen ut som djevel og kommunist og strebe ham etter livet. Og overalt hvor de holder seg til ham, må indianerne være forberedt på at de hvite har ondt i sinne og behandler dem nederdrettig, legger markene deres øde, avskjærer vanntilførslene og lokker dem til økt alkoholforbruk.

Men biskop Leonidas Proano av Riobamba vet at han tross alt er på rett vei. Og slik han er skapt, vil ingen eller ingen ting kunne få ham vekk fra den.

K. G. J.

Dette er den triste...

(Forts. fra side 266)

Den norske Nobelkomitéens formann, stortingsrepresentant Aase Lionæs, representerte «Norsk komité mot jødeforfølgelser» under den første internasjonale konferanse for redning av jødene i Midtøsten.

Ut fra sine erfaringer og sin politiske innsikt anbefalte de at komitéens virksomhet i fremtiden skulle omfatte ikke bare jødene i de arabiske land, som nå for en stor del er emigrert til Israel, men jødiske mindretall under press og overgrep hvor i verden det så måtte være. Senere har jødene situasjon, ikke minst i Sovjetunionen og Polen, vist at dette utvi-

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN
BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålevn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 03 - 20 79 05

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Stortings pl. 7 — Oslo 1

Telefon
(02) 33 36 24 Telegr.adr.:
33 55 25 Rustfriknut

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Glads vel 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserearbeid
Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG
Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 83

dede sikte for komitéens arbeide slett ikke var unødige.

Bare saklig informasjon, sikre og bekreftede opplysninger, faktisk og kritisk innsikt, kan hjelpe jødene i dagens harde propagandaverden — i Midtøsten og på verdensplanet. Det er viktig, også i vårt land, at vi bevarer hodet kaldt og hjertet varmt, i en sak hvor drivkreftene ikke bare er sterke følelser, men også mange slags målrettet bruk av to folkegruppers kamp og angst. Ikke bare for deres egen skyld. Men for verdensfreden — for oss alle.»

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 60,— PR. ÅR

Alkoholikere og utelligere

(Forts. fra side 254)

stisusjoner kunne jeg tenke meg mindre enheter, hvor det ikke eksisterer noe skille mellom klient og profesjonell, men hvor det er et engasjement som betyr overskridelse av yrkes og rollegrenser. Hvor målet ikke er å gjøre noe, behandle, tilpasse eller attføre, men hvor man tør leve den menneskelige nærhet. Klassifisering og diagnostiseringen griper ikke det egentlige, personlige og levende ved et menneske. Noen av samfunnets marginale har erkjent dette og prøver å virkeliggjøre noe annet enn vellykket normalitet. Overfor denne er de tapere, og de ønsker heller ingen tilpasning. Noen velger narkotikafellesskapet fremfor normalitetens ensomhet. Veien de velger er ikke mulig å gå, men det uttrykker allikevel en lengsel. Kanskje den ensidige belønningen av normalitet, sosial og intellektuell vellykkethet er et tegn på menneskenes nød i dagens samfunn. Vi har glemt at mennesket er noe mer.

Som kristne har vi et sosialt ansvar overfor de mennesker som på en eller annen måte kommer til kort. I saligprisningene kommer Jesu kjærlighet til de «minste» tydelig frem. Hans egne, det var især de fattige, for det er i dem han forblir nærværende for oss på den mest intense måte fra det øyeblikk han ikke mer er synlig for oss: I de fattige, de syke, de falne, de undertrykte, de sultne, mennesker uten hus og hjem og mange andre. Hvert menneske er noe uendelig verdifullt i hans øyne. Hvor ofte har vi ikke lest saligprisningene. Kanskje vi løper fort over disse ord, men likevel kan vi ikke annet enn å bli slått av deres innhold. Den som tar seg disse ord til hjertet, skjelver på grunn av de krav Jesus stiller, men også ved tanken på egen avmakt, når det gjelder å leve dem.

(Forts. i neste nummer.)

Neste nr. av St. Olav:

LEFEBVRE

Det absolutte og totale tøv

Ingen fornærmelse er så grov som den å beskyldte et menneske for helt å mangle humoristisk sans. Meget kan vi tilgi, overse eller bite i oss, men sier en uvenn at vi mangler sans for spøk, da blir det alvor. På den annen side er grensegatene mellom munter spøk, grov spøk, ond-sinnet fleiping med ting vi respekterer og total absurd «slapstick» meget dårlig kartlagt. Det den ene kan le av, kan den annen forarge seg over, og en tredje stå helt uforstående overfor. Den kloke Bernhard Shaw sa engang at bare den som tar sin religion virkelig alvorlig kan tillate seg å spøke med den, og hans danske åndsfrende Kumbel — Piet Hein — har uttrykt det så poengtert som dette:

Den der kun tar spøg for spøg
og alvor kun alvorlig,
han og hun har faktisk fattet
begge dele dårlig.

Den britiske TV-serien «Monty Python's Circus» er absurd spøk i den mest avanserte form, og at serien nå har avfødt hele to kinofilmer viser at det i alle fall i ett land er et trofast publikum rundt den. Å gjengi handlingen i en Monty Python-film

er umulig, for det er ingen. Her er alle filmteknikkens muligheter utnyttet, i en blanding av spille-, tegne- og trickfilm, og i et halsbrekkende tempo. Poenget, om man får øye på det, og om man HAR øye for det, ligger nettopp i tempoet og i de stadige møtene med visuelle overraskelser. Ingen må lete etter noe budskap eller noen moral i disse filmene, og som utgangspunkt for betraktninger av nesten enhver art er de heller uegnet. Derimot kan de anvendes som en prøve på rekkevidden av ens egen sans for humor.

En spøk med poeng forstår vi alle, om poenget er noe tuss, men hva med spøk hvor poenget er at det ikke er noe poeng? Hva med det absurde? Har den en sterkere og mer velutviklet sans for humor som kan gap-skratte av det absolutte og totale vrøvl?

Leseren vil av dette ha fått en begrunnet mistanke om at anmelderen morer seg kongelig over Monty Python, og at han synes dette tyder

på en sterk sans for humor. Jeg får like godt tilstå det — det groteske meningsløse, det surrealistisk sjokkerende, det poengløse poengtert til det absurde ER morsomt, synes jeg.

Skal man, som Kumbel antyder, også blande litt alvor inn i opplevelsen av denne formen for spøk, så må det være å peke på at absurditeten bare kan oppleves mot en bakgrunn av orden og sammenheng, at spøk bare kan forstås som et motstykke til alvor, at meningsløshet forutsetter at det også finnes meningsfullhet. På ingen måte vil jeg forsøke å trekke teologi ut av Monty Pythons sirkuskunster, men en grunn til at vi kan le av det barokke og usammenhengende og vrøvlede er kanskje at vi sitter inne med litt viten om at det også finnes sammenheng, mening og orden i det skapte. Kanskje vi også kan tenke på at hvis vi hadde holdt oss til Skaperens plan og mening, så hadde ikke meningsløsheten vært der i det hele tatt.

PER BANG.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning

Faste medarbeidere:

Karin Gullerud-Johansen O.P. og Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Redaktøren privat: 28 95 18

Ekspedisjonen og forlag: Akersveien 5, Oslo 1
Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 60 pr. år
Kr. 30 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 70

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648